

Plenum

Måndag 11.12.2023 kl. 12.00—23.17

14. Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om bi-odrivmedel, flytande biobränslen och biomassabränslen

Regeringens proposition RP 72/2023 rd
Utskottets betänkande EkUB 12/2023 rd

Andra behandlingen

Förste vice talman Paula Risikko: Ärende 14 på dagordningen presenteras för andra behandling. Innehållet har godkänts i första behandlingen och lagförslaget kan nu antas eller förkastas. — Debatt, ledamot Mehtälä.

Debatt

21.49 **Timo Mehtälä kesk:** Arvoisa puhemies! Tämän maatilatasolla toimivien biokaasulaitosten toimintaan vaikuttavan lakiesityksen käsittely on opettanut minulle muutamia asioita: ensinnäkin sen, että valiokunta voi tehdä hallituksen alkuperäiseen esitykseen huomattavia parannuksia. Kiitos ministeri Mykkäselä, joka jo lähetekeskustelussa tähdensi tämän asian merkitystä.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi biopolttoaineista, bionesteistä ja biomassapolttoaineista annettua lakia. Komissio on katsonut, ettei Suomi ole toteuttanut kestävyyslaki RED kakkosen direktiivin täytäntöön panemiseksi kaikkia toimenpiteitä. Tausalla on sähköverolain muutos, joka tuli voimaan 1.1.2023, jolla biokaasu säädettiin lämmityskäytössä verolliseksi tuotteeksi.

Kestävyysvaatimusta sovelletaan sähköverolaissa kaikkiin verovelvollisiin biokaasun tuottajiin, jos niiden tuottaman biokaasun määrä ylittää yhden gigawattitunnin vuodessa. Talousvaliokunta sai parannettua hallituksen esitystä siten, että siirtymäaikaa jatkettiin vuoden 2025 loppuun, jotta toiminnanharjoittajilla jää aikaa valmistautua kestävyysjärjestelmään liittymiseen. Toiseksi todentajalausuntoa ei edellytetä liitteeksi hakemukseen, mikäli toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmä koskee vain jätteitä. Maatilalla se tarkoittaa lietelantaa, kuivalantaa, olkea ja nurmea.

Toinen opetus oli se, että lainsäädäntötyössä voi syntyä myös merkittäviä virheitä. Viime kaudella käsiteltyyn ja hyväksyttyyn sähköverolakiin pääsi pujahtamaan virhe, jonka seurauksena maatilatasoiset biokaasulaitokset joutuvat todentamaan kestävyysvelvoitteen, kun biokaasua tuotetaan yli yksi gigawattitunti. Sähköverolaissa olisi voitu maatilat vapauttaa tästä velvoitteesta, kuten on tehty useissa EU-maissa.

Kolmas opetus liittyy edelliseen ja on se, että ilman erittäin aktiivista vaikuttamistyötä asiat voivat mennä pahasti pieleen ja kaikki kärsivät seurauksista. Kiitos aktiivisille asian tuntijoille, joiden kanssa allekirjoittanut kävi useamman keskustelun asian tiimoilta.

Punkt i protokollet PR 70/2023 rd

Arvoisa puhemies! Täydellinen tästä lakiesitykset ei silti tullut. Jäin ihmettelemään erityisesti perussuomalaisten välinpitämättömyyttä, arkuutta, neuvottomuutta ja tahdon puutetta tässä asiassa. [Tuomas Kettunen: Ohhoh!] Taas ollaan tilanteessa, että hallitusohjelman kirjaukset ovat hyvät mutta keinot joko vajavaiset tai suorastaan väärät. Kukaan perussuomalainen ei puolustanut valiokunnassa meidän tekemäämme esitystä, että maatilat olisi vapautettu todentamiselvoitteesta ja että toiseksi hallitus valmistelisi sähköverolain muutosesityksen, jolla alle kahden megawatin biokaasulaitokset vapautetaan verosta. [Tuomas Kettunen: Vastuutonta!]

Hallitus lupasi ohjelmassaan edistää maatalojen biokaasun tuotantoa ja toiseksi lupasi olla nostamatta viljelijän arjen kustannuksia. Molemmat lupaukset tässä tapauksessa äänestäjiä kohtaan on petetty.

Talousvaliokunnassa olemme tänä syksynä käsitelleet kolmea eri asiaa, jotka vaikuttavat biokaasun, biometaanin, tuottamiseen ja turpeen käyttöön, eivätkä missään niissä perussuomalaiset ole puolustaneet maatalojen biokaasun tuottajia hallituksen esitysten 53 ja 72 kohdalla eivätkä turpeentuottajia hallituksen esityksen 71 kohdalla — siinäpä sitä ihmettelemistä. [Tuomas Kettunen: Käsittämätöntä!]

Arvoisa puhemies! Teen vastalauseen mukaiset kaksi lausumaehdotusta:

Esitämme, että alle kahden megawatin biokaasulaitosten tuotanto katsotaan poikkeuksetta kestäväksi eikä tuottajilta näin ollen edellytetä kestävyyslain mukaista todentamismennettelyä.

Toinen: esitämme myös, että hallitus valmistelee sähköverolain muutosesityksen, jolla alle kahden megawatin biokaasulaitokset vapautetaan verosta. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Seuraavaksi edustaja Kaunisto, poissa. — Ja sitten edustaja Kulmuni.

21.53 Katri Kulmuni kesk: Arvoisa rouva puhemies! On helppo yhtyä edustaja Mehtälän äsken esittämiin lausumiin, ja tuenkin kahta vastalauseessa olevaa lausumaa. Toivon kyllä, että kun niistä huomenna äänestetään, tuo tuki voisi olla laajempaa kuin valiokunnassa. Nimittäin onhan se jälleen kerran aivan hallitusohjelman vastaista, että luodaan uutta byrokratiaa, niin kuin tässä nyt ollaan luomassa, heikennetään maatilakohtaisen biokaasun toimintaedellytyksiä tällä lisäbyrokratialla. Ja kun me vielä äskeisissä asiakohdissa kävimme läpi sitä, miten myös ne asiakohdat heikensivät kotimaisen uusiutuvan energian asemaa, niin tässä sitä nyt sitten ollaan kolmatta kertaa samankaltaisen problematiikan ympärillä.

Järkevää olisi, kun tätä RED III -direktiiviä edelleenkin toimeenpannaan ja siitä tulee jatkokierroksia, että sen yhteydessä Suomi neuvottelisi lausumamme mukaisesti poikkeuksen siitä, että nämä pienet, alle kahden megawatin biokaasulaitokset katsottaisiin aina automaattisesti kestäviksi. Ne on joka tapauksessa luvitettu ympäristöluvan kautta, montaa muuta kautta jo, ja jos sinne laitokseen joku jotain muuta laittoa kuin kestävää raaka-ainetta... [Puhujan mikrofoni sulkeutuu] ...sekin on jo niiden lupaehtojen vastaista, joten tämä olisi helppoa toteuttaa sen kannalta, että Suomi katsoo, että tähän sisältyy poikkeus.

Lisäksi on varmastikin ollut tarkoitus, että tuon sähköverolain yhteydessä nämä pienet, alle kahden megawatin kokoiset biokaasulaitokset elikkä maatilakokoiset laitokset olisivat verottomia, ja silloin ne itse asiassa katsottaisiin suoraan myös kestäviksi. Mutta oletettavasti, koska valtiovarainministeriö katsoo, että regulaation täytyy olla aina selkeää, he ei-

Punkt i protokollet PR 70/2023 rd

vät ole halunneet puuttua tähän pieneen yksityiskohtaan, mikä kuitenkin maatilatasolla on erittäin merkittävä yksityiskohta ja olisi toteutuessaan erittäin iso panostus sen suhteen, että hajautettu energiantuotanto ja biokaasu Suomessa pystyisivät etenemään.

Näillä perusteilla kannatan edustaja Mehtälän tekemiä lausumaesityksiä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kettunen.

21.55 Tuomas Kettunen kesk: Puhemies! Ensinnäkin kiitoksia edustaja Mehtälälle hyvästä, asiantuntevasta puheenvuorosta ja hyvistä esityksistä, joita edustaja Kulmuni tukee, ja niin tukee myös edustaja Kettunen.

Nimittäin kyllä minua ihmetyttää. No, nyt onneksi edustaja Autto on saanut rinnalleen myös valtiovarainministeri perussuomalaisen edustajia tähän saliin, ja hyvä niin, että olette tulleet, koska aion kysyä siitä, kun perussuomalaiset viime vaalikaudella ja viime vaaleissa kertoivat, että nyt laitetaan viljelijän asiat kuntoon ja viljelijän arjen kustannukset ajetaan alas ja tuodaan kunnianpalautus viljelijöille ja maataloudelle. No, kuinkas sitten kävi, että näin hyviä lausumaesityksiä, joita edustaja Mehtälä tässä esittää, ei edes tuettu valiokunnassa, ja huomenna me tulemme näkemään tässä isossa salissa, kuinka perussuomalaiset äänestävät. Ja kysynkin edustaja Tynkkyseltä, kun olette tulleet tähän iltakeskusteluun mukaan: kuinka te tulette toimimaan näitten lausumien osalta? Luen vielä kertaalleen ääneen nämä kaksi lausumaesitystä, joista huomenna äänestetään.

”Eduskunta edellyttää, että hallitus vaikuttaa RED III -direktiivin yhteydessä siten, että alle kahden megawatin biokaasulaitosten tuotanto katsotaan poikkeukseksi kestäväksi, eikä tuottajilta näin ollen edellytetä kestävyyslain mukaista todentamismenettelyä.” Tämä oli ensimmäinen lausuma.

Ja toinen lausuma: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus valmistelee sähköverolain muutosesityksen, jolla alle kahden megawatin biokaasulaitokset vapautetaan veroista.”

Mielestäni nämä ovat niitä toimenpiteitä, jotka tuovat helpotusta viljelijöitten arkeen, ja kysynkin nyt perussuomalaisilta, valtiovarainministeripuolueelta ja teiltä edustajilta: tuletteko te tukemaan näitä esityksiä huomenna, kun näistä äänestetään? Nimittäin viljelijöitten ahdinko ei ole hävinnyt mihinkään, päinvastoin. Nyt tarvitaan nopeasti toimenpiteitä sen suhteen, että meidän ruuan omavaraisuus säilytetään tässä maassa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Autto.

21.58 Heikki Autto kok: Arvoisa rouva puhemies! Tämähän nyt voi olla ehkä vähän epäreilua todeta, että on jännää kuunnella tätä, kun keskustan edustajat luettelevat täällä tekevämmä töitä. Suomen Keskusta on ollut kuitenkin hallituksessa kahdeksan vuotta suoraan tässä edellä, ja tietysti hallitusvastuussa olisi voinut juurikin näitä sinänsä hyviä asioita edistää. Tietysti ajattelen niin, että tällaista parlamentaarista vääntöä hallituksen ja opposition välillä kuuluu käydä, mutta juuri esimerkiksi tämä biotalous on sen kaltainen asia, josta todella toivoisin, että hallitus ja oppositio ja ihan laajasti koko sali voisivat löytää yhteistä säveltä.

Nyt esimerkiksi Euroopan unionissa ollaan käymässä kohti vaaleja ja institutionaalinen sykli siellä pyörähtää, tuleva komissio saa vaalien jälkeen parlamentilta mandaatin alkaa toimia, ja tässä kohtaa juuri meidän pitää pystyä vaikuttamaan siihen, millainen se tulevan komission työohjelma on. Olisi todella tärkeää, että meillä on yhteinen näkemys siitä, että

Punkt i protokollet PR 70/2023 rd

Suomessa kestävä metsienhoito tarjoaa valtavan hyvän pohjan sille, että meillä tässä biotaloudessa on suuri mahdollisuus ratkoa paitsi energiakysymyksiä myös monia sellaisia raaka-ainekysymyksiä, joissa pystytään puupohjaisilla raaka-aineilla korvaamaan nykyisin fossiilisesta öljystä tuotettuja materiaaleja. Ja toki sama koskee sitten myös niitä maatalouden muita jakeita, joista pystytään esimerkiksi juuri biokaasuttamalla tuottamaan energiaa. Eli tässä mielessä toivoisin, että voidaan ojentaa tällaista yhteistyön kättä, ja minäkin voin tässä keskustan kollegoille luvata, että en ala mihinkään arkeologisiin tutkimuksiin siitä, missä vaiheessa näihin asioihin olisi aiemmin pitänyt vaikuttaa, jotta suomalaisen maatalouden kannattavuus ei olisi siinä katastrofaalisessa tilassa, johon se edellisen hallituksen jäljiltä jäi. [Katri Kulmuni: Mitenkäs te nyt vaikutatte siihen?]

Arvoisa puhemies! Ehkä vielä totean sen, että kun kuitenkin siellä valiokuntakeskusteluissa luottamuksellisessa hengessä ja suljettujen ovien takana varmasti kaikki puolueet pyrkivät niistä omista lähtökohdistaan hakemaan sitä isänmaalle parasta ratkaisua, niin tosiaan emme toisi niitä keskusteluja tänne suureen saliin sellaisessa asennossa, jossa sitten esimerkiksi toinen puolue ei ehkä pysty täällä vastaamaan siihen kritiikkiin, jota esitetään siitä, kuinka tarmokkaasti esimerkiksi jotakin tiettyä näkökulmaa on valiokunnassa edistetty tai puolustettu, tai mitä sen suhteen on siellä keskusteluissa tuotu esiin, vaan pitäytyisimme siinä, mikä on julkista ja löytyy pöytäkirjoista.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mehtälä, olkaa hyvä.

22.01 Timo Mehtälä kesk: Kiitos, arvoisa puheenjohtaja! Edustaja Autolle sen verran, että tämä, mistä nyt juuri keskustellaan, on tämän hallituksen tuoma esitys todentamisvelvoitteesta, ja siitä oli kysymys nimenomaan, että todentamisvelvoite tulee maataloille, joilla on nämä pienet biokaasulaitokset. Tämä todentamisvelvoite on rahallisesti kuitenkin noin 5 000:sta 8 000:een euroon. Valiokunnassa saimme siihen paljon pehmennystä, eli tämä todentamisvelvoite ei tosiaan tule olemaan kovin usein, ja sitten tämä Energiaviraston ilmoitus on sen 1 000:n ja 2 000:n välillä, ja sen takia saatiin näitä kustannuksia alas.

Tästä esityksestä ei voi millään tavalla syyttää edellisiä hallituksia. Tämä ei ole ollut millään tavalla kenenkään käsittelyssä vielä aikaisemmin, ja nyt puhuttiin tästä käsittelystä, mikä oli täällä valiokunnassa tällä hetkellä. Mutta haluan erityisesti mainita sen, että minä edustajana haluan tehdä yhteistyötä kaikkien kanssa, että nämä asiat saadaan sinne maatilatasolle elikkä että juuri siellä arjessa ovat nämä asiat kunnossa, enkä lähde sillä asialla sen enempää politikoimaan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kettunen, olkaa hyvä.

22.02 Tuomas Kettunen kesk: Kunnioitettu herra puhemies! Juurikin näin niin kuin edustaja Mehtälä totesi.

Edustaja Autolle: Kyllä, me keskustana täältä oppositiosta ojemme yhteistyön kättä rakentavalla politiikalla, koska meillekin biotalous on tärkeä asia. Me olemme puhuneet jo pitkään siitä, että me tarvitsemme toimenpiteitä, kuinka pääsemme fossiilitaloudesta kohti biotaloutta. Mutta kyllä minua ainakin henkilökohtaisesti suunnattomasti hämmentää se, että kun vaaleissa ja viime vaalikaudella nyt hallituksessa olevat puolueet omissa vaihtoehtobudjeteissaan toivat esille, kuinka maatalouden ahdinkoon vastataan, niin nyt kun olisi hyvä toimenpide-esitys, kuinka me saamme sinne maataloille huoltovarmuutta ja sitä

Punkt i protokollet PR 70/2023 rd

omavaraisuutta energiantuotannon osalta, millä me saisimme myös sitä kilpailukykyä myös maataloille, uusia toimintoja, niin sitten tällaisiin hyviin esityksiin ei voida lähteä. No, valiokunnassa tämä asia on käsitelty, ja valiokuntakäsittelyn myötä myös vastalause on tehty, ja huomennahan me näistä äänestetään.

Mutta vielä tähän biotalouteen: Me nyt oppositiossa teemme niitä vaihtoehtobudjetteja, ja edustaja Auton kanssa olemme aivan täysin samaa mieltä siinä, että biotaloutta tulee edistää. Meidän tulee etsiä ratkaisuja, kuinka me niitä fossiilitalouden tuotteita korvaamme biotalouden tuotteilla. Kyllä minun mielestäni on väärä suunta hallituksen toimilla se, että me poltamme ainespuuta voimalaitosten kattiloissa, kun me voisimme polttaa enemmän turvetta. Ja kun tekniikka tulevaisuudessa tulee mahdollistamaan myös sen, että niitä hiilidioksidipäästöjä sieltä voimalaitosten piippujen suunnalta otetaan talteen, niin minkä takia näitä ei edistetä? Me olemme vaihtoehtobudjetissa esittäneet, että turpeen energiavero lasketaan nolnaan. Voisitteko te tähän esitykseen lähteä mukaan?

Kunnioitettu herra puhemies! Teen kysymyksen hallituspuolueitten suuntaan edustaja Tynkkyselle, onko hän valmis huomenna äänestämään hyvien lausumaesityksien puolesta, joilla tulemme turvaamaan ja antamaan lisää tukea viljelijöitten ahdinkoon.

Riksdagen avslutade debatten och avbröt behandlingen av ärendet.